

Ἐπινευστία, καὶ τὸ στῆθός του ἐπινέγετο ἀπὸ στενογμούς· πεσὼν δὲ εἰς ἀλλόκοτον ταραχὴν ὑψώτερον ἔξαιρης τοὺς βραχίονας μὲν σπασμῶδη κίνησιν.

— Εὐσπλαγχνία! Παῦλε, εὔσπλαγχνίς νπέρ σου, ὑπέρ ἐμοῦ! ἀνέχραξε πίπτουσα γονυπετής ἐνώπιον τοῦ Παύλου, χάρις ὑπέρ ἐμοῦ, κατάρχει κατὰ τοῦ ‘Ρισπόζου!

Ποτὲ ἐκφραστὶς ἵκετήριες δὲν ὑπῆρξεν ὑψηλοτέρα, οὐδὲ χειρες τόσῳ λευκαὶ συνεταράχθησαν οὕτως ἄλλοτε ἐπὶ στήθους γυναικείου! ποτὲ κόμη τοσοῦτον πλευτία δὲν συνεγένθη μὲν ζωγραφικωτέραν ἀταξίαν ἐπὶ τῶν ὄμων γυναικὸς νέας! ποτὲ γλυκύτερα σύμματα δὲν ἔχυσταν εἰλικρινέστερα δάκρυα· ποτὲ τέλος δὲν παρεστάθη πλειότερος ἔρως, δριμύτερος πόνος, καὶ δικαέστερος ἔρως, ἐπὶ κεραλῆς ὥραιοτέρας τῆς Φιορίτας Γιουζέπης.

‘Ο ζωγράφος ἐκπεπληγμένος ἀπὸ τὸ πρὸ ποδῶν του θέαμα, ἀνεπήδησεν ὡς κερκυρόπληκτος· ἡ μανία του κατέπεσεν ἐστήριξεν ἐπὶ τῆς Φιορίτας δμυτάκλαμποντα ἀπὸ νέον φῶς· ἐπειτα πλησιάσας εἰς τὸν δικρίβωντα, ἥρπατες γραφίδα τινὰ, καὶ ἐντὸς ὀλίγου ἀπετελείωσε τὸ ἀριστούργημά του, τὴν Μαγδαληνὴν μετανοῦσαν πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ Χριστοῦ.

‘Ενῷ δὲ οὐδὲν ὅτις οὐδὲν ἔξηκολούθει· φυλάττουσα τὴν αὐτὴν ἵκετήριον στάσιν· διότι βιθυνένη εἰς τὴν δυστυχίαν τῆς δὲν παρετέρησε τὸν θριαμβὸν τοῦ Παύλου της.

‘Η θυτία δὲν ἀπέβη ματαία. ‘Η δόξα ἀπέπλυνεν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ βωμοῦ τὴν γεννήσασαν αὐτὴν ἀφοσίωσιν.

Μετὰ στιγμῶν τινῶν σιωπὴν ὁ τεχνίτης ἡτούμανθη ὅτις ὥρειλε νὰ πιλαίτῃ πρὸς τὸν ἔρωτα καὶ τὴν μεγαλοψυχίαν τῆς μητρὸς του, ἵνα μὴ καταβληθῇ ἀπὸ τὸ βρύος τῆς ἐκ τοῦ ἐλέγχου τοῦ συνειδότος προελθούσῃ· τὸ κατενόησε καὶ ὠθούμενος ἀπὸ ἐμπνευστὴν γενναίαν, ἐρρίφθη καὶ αὐτὸς εἰς τὰ γόνατα τῆς νέας κόρης κλαίων καὶ περίλυπος. . . Ἐπειτα λαβὼν τὰς χειράς της μὲν ἐνθουσιασμόν,

— Φιορίτα! φίλη μου, ἐγέρθητι, εἶπε.

— Παῦλε! ἐψιθύρισε μὲν φωνὴν πνιγομένην ἀπὸ τεναγμούς· ἡ νέα Φιορίτα, διπτουσα πρὸς αὐτὸν βλέμμα εὐγενεστούν αὐτὸν διότι τὴν ἴνόησε.

— Σύ, τοσοῦτον ἀξία μνηστὴ, ἐξηκολούθητεν ὁ Βίγκιος, εἶται ἀξιωτέρα σήμερον νὰ γίνης σύζυγός μου!

— ‘Ω! εἰπέ με, Παῦλε, διότι μὲν συγχωρεῖς, καὶ δῆλος μου ὁ ἔρως εἶναι ἱδικός σου!

— Νὰ σὲ συγχωρέσω, ἄγγελε! νέα Μαγδαληνὴ, ἡδυνάμην· νὰ μὴ μιμηθῶ τὸ παραδίγμα τοῦ Χριστοῦ ἔχοντος ἐνώπιον του τὴν Μαγδαληνὴν; ὡναὶ, σὲ συγχωρῶ ἀπὸ καρδίας, διότι ἡ γάπησες ἀπὸ καρδίας!

VII.

‘Ολίγας ἡμέρας μετὰ τὴν σκηνὴν ταύτην, δὲν ἐγίνετο περὶ οὐδενὸς ἄλλου λόγος εἰς Βενετίαν, εἰμὴ περὶ τοῦ νέου ἀριστούργηματος τοῦ Παύλου Βίγκιου. Οἱ διατημότεροι ἀρχοντες τῆς δημοκρατίας ἔσπευδον ἀ-

μιλλώμενοι νὰ ἐπισκεφθῶσι τὸν νέον καὶ ἐνδοξον τεχνίτην εἰς τὸ πενιχρὸν ἐργοστάτιον του.

‘Αλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ πρακτεζίτης ‘Ρισπόζος δὲν ἔκρηνε καλὸν νὰ μὴ μεθέξῃ τοῦ κοινοῦ ἐνθουσιασμοῦ· ἡ ἀτεγκτος καρδία του κατὰ πρώτην φορὰν ὑσθάνθη, διτεπάρχει πλοῦτος ἀνώτερος καὶ εὐγενέστερος τοῦ κοινοῦ πλούτου, διτις δὲν ἀγοράζεται οὐδὲ πωλεῖται, ὁ πλοῦτος τῆς διαγοίας καὶ τὸ ἀθανατον στέμμα τῶν πλεονεκτημάτων καὶ τῆς μεγαλοφυΐας.

Θλιβόμενος ἐνδομύχως ἀπὸ πικρὰν τινὰ ἐγκύησιν, ἡθέλησε νὰ ἔξαγοράσῃ, πρὸς ἀνάπτασιν τῆς συνειδήσεώς του, τὸν ἔλεγχον ἀτίμου πράξεως, καὶ οὐδὲν ἄλλο ἀπεφάσισε νὰ πράξῃ εἰμὴν ὑποράση τὴν Μαγδαληνὴν τοῦ Παύλου Βίγκιου ἐπὶ τιμῆ.

‘Ο πλοῦτος παρηκολούθει τὸν θρίαμβον τοῦ νέου ζωγράφου, διτις οὐδὲν ἄλλο στερούμενος εἰμὴ τὴν ἐπλήρωσιν τοῦ διαπυρωτέρου τοῦ πόθου, ἔσπευσε νὰ αυμπληρώσῃ τὴν εύτυχίαν του.

‘Ημέραν τινὰ λοιπὸν πλήθος περιέργων πάστρας τάξισ καὶ ηλικίας συναθοῦντα εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ ‘Αγ. Παύλου.

— Ζήτω ὁ Παῦλος Βίγκιος! Ζήτω ἡ Φιορίτα! ἐφώναζον πανταχόθεν γαιρετίζοντες τὸ νέον ζεῦγος τῶν νεογάμων, τὸν Παύλον Βίγκιον καὶ τὴν Φιορίταν Γιουζέπην ἔξεργομένους ἐκ τοῦ ναοῦ μετὰ τὴν ἱερὰν τοῦ γάμου τελετῆν.

Οἱ πάθοι τοῦ ἔρωτος εἶχον στεφθῆ.

‘Εκ τοῦ Γαλλικοῦ, ὑπὸ Χ. Α. Η.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΑΡΧΑΙΟΙΣ ΕΛΛΗΣΙΝ.

(Ἐκ τῆς ὑπὸ P. van Limburg Brouwer συγγραφείσης Ιστορίας τοῦ ἡθικοῦ καὶ θρησκευτικοῦ πολιτισμοῦ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων.)

Εἶναι λυπηρὸν νὰ τὸ διμολογήσωμεν, ἀλλ' εἰναι: βέβαιον, ὅτι τὸ μᾶλλον φιλόκαλον καὶ εὐαίσθητον τῶν ἐπὶ γῆς ἐθνῶν δὲν ἡσθάνετο πρὸς τὴν γυναικαν εἰμὴ τὴν ὄλως ἀφελῆ δρμήν, τὴν φέρουσαν πάντα τὰ ἔμδια τοῦ Κυρίου πλάσματα πρὸς τὰ θήλεα αὐτῶν, παντάπειτι δὲ ἡγνόει τὸν εὐγενῆ καὶ οὗτως εἰπεῖν, διακονητικὸν ἔρωτα τῶν νεωτέρων γρεόνων. ‘Οταν δὲ τρυφερὰ Νοσοῖς λέγη, ὅτι οὐδὲν θελκτικώτερον τοῦ ἔρωτος, διτις ὁ ἔρως ὑπερβαίνει ἀπάσας τὰς ἄλλας ἡδονὰς καὶ διτις ὁ ἀνθρωπὸς εἰς διαφοράν τοῦ Αφροδίτη δὲν εύδοκετ νὰ ἀπονείμῃ τὴν γάριν αὐτῆς, δὲν εἴναι δυνατὸν νὰ φαντασθῇ τὴν εύτυχίαν τοῦ ἔρωτος, καθὼς οὐδὲν δὲ μὴ ἰδών ποτε ἕρδα εἰμπορεῖ νὰ παραστήσῃ εἰς τὸν νοῦν του τὸ καλοκαίρι τῶν γαριεστάτων αὐτῶν ἀνθέων· διτις νὰ ἐνγονώσωμεν καλῶς, τί θέλει νὰ εἴπῃ ἡ Νοσοῖς πρέπει νὰ

παραβάλωμεν τὰ παρά αὐτῆς λεγόμενα μὲν τὸν τρόπον νέστατοι οἵκοι ἡσαν ἔχεῖνοι ἐξ ὧν Ἑμελλον νὰ κληρῶσι καθ' ὃν ὁ μὲν Εὔριπίδης περιγράφει, ἐν τῷ Ἰππολύτῳ αὐτοῦ, τὴν ἐπὶ ἀπάτης τῆς οἰκουμένης παντοδυναμίᾳν τῆς Ἀφροδίτης, ὁ δὲ Ὁππιανὸς παρίστησε τὴν ἀκαταμάχητον ισχὺν τοῦ ἔρωτος ἐπὶ πάντων τῶν ὄντων, οὐ μόνον ἐπὶ τῶν ἀθανάτων θεῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν ζώων, τῶν τε οικταμένων καὶ τῶν νηγομένων. Η δὲ τρυφερὰ παρθένος, ἡ εἰς τοὺς καθ'

ἡμᾶς χρόνους ἐπιθυμήσασα τυχόν νὰ ἐπαναλάβῃ μετά τίνος ἐνθουσιασμοῦ τοὺς λόγους τῆς καλῆς Νοσού, ἥθελεν, ὑποθέτομεν, ἀγδιάστει δικαιοῦνθεωροῦσα τὸν ἔρωτα ἔκεινον, διτὶς παρὰ τοῖς νεωτέροις ποιηταῖς δὲν στήνει τὰς παχιδικὰς αὐτοῦ εἰμήνας ὡραίους νεανίκας καὶ εἰς παρθένους ἀνθηράς, φλογίζοντα διὰ τούπωρὸς αὐτοῦ τὰς φώκας καὶ φαλαίνας.

Ἐκ τούτου ὅμως μὴν ὑπολάβωσι, διτὶς οἱ προπάτορες ἡμῶν μετεχειρίζοντο τὰς γυναῖκας, ὡς κτήνη, ἀπαγε, διτὶς δὲν ἐτίμων καὶ δὲν ἔξετίμων τὰς ἀρετὰς καὶ τὰς χάριτας αὐτῶν καὶ διτὶς δὲν ἔγίνωσκον τὴν εὐτυχίαν τοῦ σίκογενειακοῦ βίου. : Τίς δὲν ἐνθυμεῖται τὸν "Ἐκτορα καὶ τὴν Ἀνδρομάχην, τὴν Πηγελόπην καὶ τὴν Ναυσικαῖαν; Ἡ τίς δὲν ἔθεωρητε τὸ ἐν Κύρου Πειδείᾳ περὶ Πανθείας ἐπειρόδιον, ὡς ἐν τῶν λαμπρωτέρων μητρῶν ὅσα ποτὲ γείρα καὶ καρδίας ἀνθρωπίνη ἥγειραν εἰς τὴν πίστιν καὶ εἰς τὴν ἀρετὴν τῶν γυναικῶν; Καὶ μὴ νομίσωμεν, διτὶς ταῦτα ἡσαν ἀπλὰ ἐπινοήματα

συγγραφέων καὶ ποιητῶν· οἱ θεοί καὶ οἱ νόμοι μαρτυροῦσιν, διτὶς ἀν δέρως τῶν ἀρχαίων δὲν εἶχε τὴν λεπτότητα τῶν νεωτέρων, ἐκ τούτου δὲν ἐπεται διτὶς διείνην ὅτε ὑπὸ Σπαρτιατῶν προεειλήθη, ἐπὶ Κλεομένους καὶ Δημοκράτου, ἐπέτρεψεν εἰς τὰς γυναῖκας αὐτῶν νὰ ἐνδύωνται ἀνδρικούς γιτῶνας καὶ χλαμύδας καὶ νὰ ὅπλίζωνται κατὰ τὴν ἰδρυθεῖσαν εἰς μνήμην, τοῦ μεγάλου ἔκείνου γεγονότος ἔωρτὴν, ἐνῷ αὐτοὶ περιεβάλλοντο πέπλα καὶ καλύπτρας γυναικῶν, τιμωρούμενοι διὰ τὴν ἀνανδρίαν τὴν ὄποιαν οἱ πρόγονοι των ἔδειξαν εἰς τὴν περίστασιν ἔκείνην.

Οἱ Ἡλεῖοι πάλιν, εὐλαβεύμενοι τὴν ἀρετὴν τοῦ πατρὸς καὶ τῶν ἀδελφῶν τῆς Καλλιπατείρας, ἐτι δὲν καὶ τὴν μητρικὴν ταύτης στοργὴν, ἀπῆλλαξεν τὴν μητέρα ἔκείνην τῆς ὑπὸ τοῦ νόμου, κατὰ τῶν προσερχομένων εἰς τὰ ὑλόμπικα γυναικῶν, ἐπιβεβλημένης ποτῆς, διτὶς αὐτῇ, φλεγομένη μὲν ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας τοῦ νὰ συγδιέύῃ εἰς Ὁλυμπίαν τὸν οἶνον της, ἔξωμοιώσει ἔχυτὴν καθ' ὅλα μὲν ὄνδρος γυμναιστὴν, ἐπειτα δὲ, παραφερθεῖσα ὑπὸ τῆς χαρᾶς τὴν ὄποιαν ἥθισθη ὅτε εἶδε νικῶντα τὸν φίλτατον ἔκεινον οἴνον, ἀπεκάλυψε τὸ φῦλον.

Οὐδαμοῦ δύμας τῆς ἀρχαίας Ἐλλάδος αἱ γυναῖκας ἐτιμήθησαν ὅσον ἐν Σπάρτῃ, ὥστε κατήντησε νὰ λέγεται, διτὶς ἡ ἀρειμάνιος ἔκείνη πόλις γυναικοχρετεῖται, καὶ ἀφ' ἑτέρου οὐδαμοῦ ἀλλοῦ τῆς Ἐλλάδος εὑρίσκομεν τοτάτας γυναικας διακριθεῖσας ἐπ' ἀνδρεῖας καὶ μεγαλερρούμην, ἐπὶ στοργῇ πρὸς τοὺς γονεῖς, ἐπὶ ἀφοσιώσει περὶ τοὺς συζύγους. Η Χειλωνίς, τῆς ὄποιας ὁ πατέρας Λεωνίδας καὶ ὁ σύζυγος Κλεόμβροτος. Ἡ τοπάθησαν δύο ἀντιθέτους πολιτικὰς μερίδας, πρῶτον μὲν ἡκολούθησε τὸν πατέρα εἰς τὴν Εξορίαν καὶ ὅταν οὗτος, ἐπανελθὼν εἰς τὴν πατρίδα καὶ ιηγύσας, ἐτομάχεστο νὰ ἐκδικήθῃ τοὺς ἐγθρούς του, καὶ μεταξὺ τούτων τὸν Κλεόμβροτον, η Χειλωνίς, ἀφοῦ, διὰ τῶν παρακλήσεών της, ἔτωσε τὴν ζωὴν αὐτοῦ, κατέλιπεν τὴν τὸ δεύτερον τὴν πατρόδακινα συνοδεύσῃ τὸν σύζυγον, καθὼς προηγουμένως συνάδεεται τὸν πατέρα. Η Χει-

"Ο, τι δὲ παρήγαγον ἐν Κρήτωνι αἱ διδασκαλίαι τοῦ Πιθαγόρου, ὑπῆρχεν ἐν Λοκροῖς ὡς ἐξ ἀρχαίου καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς, διὰ νὰ βοηθήσῃ τὸν πατέρα τούς, καθ' ὃ ἡ εὐγένεια περὶ αὐτοῖς ἐλαγχίζετο ἀπὸ δυστυχεύντας, ἐκώφευσεν εἰς τὰς παρακλήσεις του, ἵκετῶν γυναικῶν καὶ δχι ἀπὸ τῶν ὄνδρων, διέτις ἐπιθα-

τὰς ἀποσταλητομένας εἰς Ἰλιον παρθένους, κατὰ τὸν γρηγορόν. Καὶ οἱ αὐτοὶ Λοκροὶ ἔωακτην ἐτέσαν λαμπρὰς ἀπόδειξεν τῆς εὐλαβείας των πρὸς τὰς γυναῖκας, διτὶς παραδεξάμενοι ἀπὸ τῶν Σικελῶν θρησκευτικός τι Ἰθος, ἀνέθηκαν εἰς παρθένον τὸ τοῦ φιληφόρου ἐπισημότατεν καθῆκον, τὸ διπλίον πρότερον ἐν Σικελίᾳ ὑπὸ παιδὸς ἐξεπληροῦτο.

"Ἐν Ἀθήναις ἡ σύζυγος τοῦ δευτέρου ἀρχοντος, ἦτοι ἐκαλεῖτο βασιλείσσα, διότι καὶ ὁ σύζυγός της βασιλεὺς ὠριμάζετο, εἰγε τὸ ἔργον τοῦ τελεῖν θυσίας μπέρ τῆς σωτηρίας; τῆς πατρίδος, μετ' ἄλλων γυναικῶν, τῶν ὅποιων προέδρευε καὶ τὰς ὄποιας παρεπεμπάζεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην, λαμβάνουσα παρὰ τῶν δρον ἐπίσημον. Διὰ νὰ ἥσαι δυως δεκτὴ εἰς ἐπιλήσσωσιν τοῦ ἔργου τούτου, ἐπρεπεν διρχαν βασιλεὺς νὰ ἥναι πρῶτος αὐτῆς σύζυγος.

Οἱ δὲ Ἀργεῖοι, εὐγνωμοιοῦντες πρὸς τὴν Τελεσθίλαν, τὴν διὰ τῆς ἀνδρείας αὐτῆς σώσασαν τὴν πόλιν ἔκείνην ὅτε ὑπὸ Σπαρτιατῶν προεειλήθη, ἐπὶ Κλεομένους καὶ Δημοκράτου, ἐπέτρεψεν εἰς τὰς γυναῖκας αὐτῶν νὰ ἐνδύωνται ἀνδρικούς γιτῶνας καὶ χλαμύδας καὶ νὰ ὅπλίζωνται κατὰ τὴν ἰδρυθεῖσαν εἰς μνήμην, τοῦ μεγάλου ἔκείνου γεγονότος ἔωρτὴν, ἐνῷ αὐτοὶ περιεβάλλοντο πέπλα καὶ καλύπτρας γυναικῶν, τιμωρούμενοι διὰ τὴν ἀνανδρίαν τὴν ὄποιαν οἱ πρόγονοι των ἔδειξαν εἰς τὴν περίστασιν ἔκείνην.

Οἱ Ἡλεῖοι πάλιν, εὐλαβεύμενοι τὴν ἀρετὴν τοῦ πατρὸς καὶ τῶν ἀδελφῶν τῆς Καλλιπατείρας, ἐτι δὲν καὶ τὴν μητρικὴν ταύτης στοργὴν, ἀπῆλλαξεν τὴν μητέρα ἔκείνην τῆς ὑπὸ τοῦ νόμου, κατὰ τῶν προσερχομένων εἰς τὰ ὑλόμπικα γυναικῶν, ἐπιβεβλημένης ποτῆς, διτὶς αὐτῇ, φλεγομένη μὲν ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας τοῦ νὰ συγδιέύῃ εἰς Ὁλυμπίαν τὸν οἶνον της, ἔξωμοιώσει ἔχυτὴν καθ' ὅλα μὲν ὄνδρος γυμναιστὴν, ἐπειτα δὲ, παραφερθεῖσα ὑπὸ τῆς χαρᾶς τὴν ὄποιαν ἥθισθη ὅτε εἶδε νικῶντα τὸν φίλτατον ἔκεινον οἴνον, ἀπεκάλυψε τὸ φῦλον.

Οὐδαμοῦ δύμας τῆς ἀρχαίας Ἐλλάδος αἱ γυναῖκας ἐτιμήθησαν ὅσον ἐν Σπάρτῃ, ὥστε κατήντησε νὰ λέγεται, διτὶς ἡ ἀρειμάνιος ἔκείνη πόλις γυναικοχρετεῖται, καὶ ἀφ' ἑτέρου οὐδαμοῦ ἀλλοῦ τῆς Ἐλλάδος εὑρίσκομεν τοτάτας γυναικας διακριθεῖσας ἐπ' ἀνδρεῖας καὶ μεγαλερρούμην, ἐπὶ στοργῇ πρὸς τοὺς γονεῖς, ἐπὶ ἀφοσιώσεισε περὶ τοὺς συζύγους. Η Χειλωνίς, τῆς ὄποιας ὁ πατέρας Λεωνίδας καὶ ὁ σύζυγος Κλεόμβροτος. Ἡ τοπάθησαν δύο ἀντιθέτους πολιτικὰς μερίδας, πρῶτον μὲν ἡκολούθησε τὸν πατέρα εἰς τὴν Εξορίαν καὶ ὅταν οὗτος, ἐπανελθὼν εἰς τὴν πατρίδα καὶ ιηγύσας, ἐτομάχεστο νὰ ἐκδικήθῃ τοὺς ἐγθρούς του, καὶ μεταξὺ τούτων τὸν Κλεόμβροτον, η Χειλωνίς, ἀφοῦ, διὰ τῶν παρακλήσεών της, ἔτωσε τὴν ζωὴν αὐτοῦ, κατέλιπεν τὴν τὸ δεύτερον τὴν πατρόδακινα συνοδεύσῃ τὸν σύζυγον, καθὼς προηγουμένως συνάδεεται τὸν πατέρα. Η Χει-

τοτε μετά τοῦ ἀσθενεστέρου τασσομένη, παρηκολούθη-
σεν ἐκεῖνον τὸν ὅποιον ἔθεωρητεν ἔχοντα πλείστα ἀ-
νάγκην θεραπείας καὶ παραμυθίας. Καὶ τῇ ἀλη-
θίᾳ, δρόστατα παρατηρεῖ ὁ Πλούταρχος, ὅτι ἀν-
δρούμενος δὲν ἔτυφλοιτο ἐντελῶς ὑπὸ μωρᾶς κε-
νοδοξίας, ἐπρεπε νὰ θεωρήσῃ τὴν μετά τοιαύτης γυ-
ναικός ἔξορίαν, πολυτιμοτέρων τῆς βασιλείας ἦν ἀ-
πώλεσεν.

“Οποίαν δὲ μετριότητα καὶ ὄποιαν σύνεστιν ἔδειξεν
ἡ Ἀγιάτις, ἡ τοῦ νεωτέρου Ἀγιδος χήρα, ἥτις, ἀ-
ναγκασθεῖσα νὰ συζευχθῇ τὸν οὐίον τοῦ φονέως τοῦ συ-
ζύγου της, σὺ μόνον ὑπέστη τὴν συμφοράν ταύτην μὲ
μεγαλοψυχίαν ἀπαραδειγμάτιστον, ἀλλὰ, ωρελουμένη
ἀπὸ τὴν πρὸς αὐτὴν ἀγαπην τοῦ νέου ἀνδρὸς της καὶ
προτρέψασα αὐτὸν νὰ μιμηθῇ τὴν πολιτικὴν διαγωγὴν
τοῦ ἀτυχοῦς Ἀγιδος, ἥγωνίσθη νὰ καταστῆῃ τὴν
θυσίαν εἰς ἡν ὑπέκυψεν χρήσιμον εἰς τὴν πατρίδα. Τὰ
δὲ ἀνυπόκριτα ὄποια ὁ δεύτερος ἐκεῖνος σύζυ-
γος, ὁ Κλεομένης, ἔχεισεν, αὐτῆς θανούσης, μαρτυρού-
σιν ἀτοφαλῶς τὴν τε ἀρετὴν τῆς Ἀγιάτιδος καὶ τὴν
τοῦ χαρακτῆρος αὐτῆς εὐγένειαν.

Οπότον θαυμαστὴ ὑπῆρξεν ἡ μεγαλοψυχία τῆς μη-
τρὸς τοῦ βασιλέως Ἀγιδος Ἀγηπάτης, εἰς τὴν κρί-
σιμον τῆς θανατώσεως αὐτῆς ὥραν! “Οποία δὲ ἡ ἀ-
ρετὴ καὶ ὄποια ἡ αὐταπάρνησι. τῆς τοῦ Κλεομένους
μητρὸς Κρατητικλείας, ἥτις, διὰ νὰ μὴ στερηθῇ ὁ
οὐίος καὶ ἡ κινδυνεύουσα πατρίς αὐτῆς τὴν ἐπικουρίαν
τοῦ ἴσχυροῦ βασιλέως τῆς Αἰγύπτου, δὲν ἐδίστασε νὰ
ἀπέλθῃ ὡς δυτρος διαπόντιος καὶ ἐν τρικίᾳ τοιαύτη,
εἰς τὴν χώραν ἔκεινην καὶ σιλοστόργως μάλιστα ἐνέ-
παξε τὸν οὐίον της, διότι εἶχε καταρχὰς φοβηθῆν νὰ
τῇ διακρινώσῃ τὴν περὶ τούτου ἐπιθυμίαν τοῦ βασι-
λεῶς ἐκείνου!

“Η πόσον θερμὸν πρὸς τὸν σύζυγον ἔρωτα καὶ πό-
σην πρὸς τὸν θάνατον καρτερίαν ἔδειξεν ἡ νέα ἐκείνη
τοῦ Παντέως γυνὴ, συντρόφου δόντος τοῦ αὐτοῦ Κλεο-
μένους!

Οὐδὲν ἡττον, ἡ ἀλήθεια ἀπαιτεῖ νὰ μὴ ἀρνηθῶμεν,
ὅτι οἱ Ἑλληνες, καὶ ἐν αὐτῇ τῇ μεγίστῃ τοῦ πολιτι-
σμοῦ αὐτῶν ἀκμῇ, πολὺ ἀπεῖχον ἐτοι τῆς φιλανθρω-
πίας, ἥ, μᾶλλον εἰπεῖν, τῆς ἐπιεικείας, τὴν δροίαν οἱ
νεώτεροι δεικνύουσι πρὸς τὴν γυναικα. Δὲν ἀναφέρομεν
τὰς σατύρας τοῦ Σιμωνίδου καὶ τὰ σκάμματα τοῦ
Εὐρεπίδου. : ‘Ἀλλ’ ὁ Σωκράτης; ‘Ο Σωκράτης, ἀν καὶ
πεπεισμένος περὶ τῆς δρειλομένης εἰς τὴν γυναικα, ἔ-
γεκα τῆς μητρικῆς στοργῆς, εὐγνωμοσύνης καὶ θερα-
πείας, ἀποτέμπει τὴν σύζυγον του μακράν τῆς παρου-
σίας αὐτοῦ, μὲ τρόπον, δοτις ἡθελε φανῆ εἰς ἡμᾶς
οὐληρὸς τούλαχιστον καὶ ἀπάνθρωπος. Εἶναι ἀληθές,
ὅτι ἡ Ξενθίππη δὲν εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ ἀπαιτῇ ἀπὸ
τὸν ἀνδρα τῆς πολλὴν περιποίησιν καὶ θωπείαν, ἀλλ’
εἰς τὴν προκειμένην περίστασιν εἶχεν ἔλθει: νὰ τὸν
παραμυθήσῃ ἐν τῇ συμφορᾷ αὐτοῦ καὶ τελευταίαν
νὰ τὸν ἰδῃ φοράν.

“Ο Πλάτων, ὅμιλῶν περὶ μετεμψυχώσεως, ὑποθέτει
ὅτι αἱ ψυχαὶ τῶν ἀνδρῶν, δοται δὲν ἔξεπλήρωσαν τὴν
ἐντολὴν των ἐν τῷ βίῳ τούτῳ, μεταβαίνουσιν εἰς τὰ
γυναικῶν σώματα, καὶ ἔπειτα, ἀν ἡ δοκιμασία

δὲν εἶναι ἀποχρῶσα, εἰςέρχονται εἰς τὸ σῶμα τῶν
τενός. Διδ νὰ πεισθῆτε δὲ ὅτι οὐδὲ ὁ Ἀριστοτέλης ἦτο
πολλὰ εὔνους πρὸς τὴν γυναικα, ἀνοίξατε τὸ ἔνγατον
βιβλίον τῆς φυσικῆς Ἰστορίας του, διὰ τὸ ἰδῆτε, ὅτι,
καταδεικνύων τὴν μεταξύ ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς διαφο-
ράν, λέγει μὲν ὅτι ἡ γυνὴ εἶναι εὐαίσθητοτέρα πρὸς
τὰς ἀλλοτρίας συμφορὰς, ἐπιφέρει δύως ὅτι εἶναι καὶ
ἐπιφέρει πειστέρα πρὸς τὸν φθάνον, τὴν δυστροπίαν,
τὴν κακολογίαν, τὴν ἀναιδειαν, καὶ εὐκατάφορος μὲν
πρὸς τὸ ἀκατάτοπο, εὐκατάφορος δὲ πρὸς τὸ ἀπατᾶν.
Απὸ τὸν τρόπον μάλιστα καθ’ ὃν ὁμιλεῖ περὶ τῆς
γεννητικῆς δυνάμεως, φαίνεται ὅτι δὲν ἔτοι δέτο-
χος τῆς ἀρχαίας ὑπὲρ τοῦ ἀρρένος φύλου προλήψεως,
καθ’ ἣν τὸ πλεῖστον τῆς δυνάμεως ἐκείνης ἀνήκει εἰς τὸν
ἀνδρα, ὑπερέχοντα καὶ κατὰ τοῦτο τῆς γυναικός.
Ἐν τούτοις, ἀν καὶ παραδέχεται τὴν ὑπεροχὴν τοῦ
ἀνδρὸς καὶ τῆς θυμικῆς καὶ φυσικῆς λόγῳ, ψέγει τοὺς βαρ-
βάρους τοὺς τιθέντας τὴν γυναικα ἐν ἵη μοίρᾳ πρὸς
τὸν δοῦλον, καὶ μετὰ πλείστης ἐπιμελείας διαχρένεις
τὴν ἐπὶ τοῦ δούλου ἔξουσίαν ἀπὸ τὴν ἐπὶ τοῦ οὗοῦ ἡ
τῆς γυναικός, ὄνομάζων τὴν μὲν πρώτην δεσποτί-
κην, τὴν δὲ δευτέραν πατρικήν, τὴν δὲ τρίτην γαμεκήν:
καὶ βεβαίων, ὅτι ὁ μὲν δοῦλος δὲν ἔχει παντάπατο
τὸ λεγόμενον βούλευτικόν, ὁ δὲ παῖς τὸ ἔχει μὲν,
ἄλλ’ ἀτελές, ἡ δὲ γυνὴ τὸ ἔχει ἐπίσης, ἀλλ’ ἀκυρο.

Τελευταίαν ὁ Πλούταρχος, δοτις φρονεῖ περὶ γυ-
ναικῶν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὅπως καὶ οἱ Τρωμαῖοι, καὶ
τοῦ δροίου αἱ σκέψεις δὲν ἡθελον ἐν γένει δυσαρε-
στήσει τὰς σημερινὰς κυρίας μας, δὲν διετάξει δύως
νὰ ἀπαιτήσῃ ἀπὸ τὴν γυναικα νὰ μὴ ἔχῃ οὐδὲ δρε-
ΐην, οὐδὲ ἀποστροφὴν ἴδιαν, ἀλλὰ καὶ παῖδουσα καὶ
σπουδάζουσα, καὶ γαιόουσα καὶ λυπουμένη, νὰ ἔγειται
δύως ἀρωσιωμένη τῷ ιδίῳ ἀνδρὶ, οὐδὲ ἐπιθυμίας ἀλ-
λας ἔχουσα, οὐδὲ φίλους ἀλλους θεραπεύουσα, οὐδὲ
λατρεύουσα ἀλλους θεούς. ἐπὶ δὲ πᾶσιν ἐπιφέρεις καὶ
τὰς ἔξης, τὰς ὄποια δὲν ἀναλαμβάνομεν τὴν εὐθύνην νὰ
μεταφράσωμεν αἱ ἀν οὖν ιδιώτης ἀνήρ, ἀκρατής δὲ πε-
ρὶ τὰς ἡδονὰς καὶ ἀνάγωγος, ἐξαμάρτη τι πρὸς ἐται-
ραν ἡ θεραπαινίδα, δεῖ τὴν γαμετὴν μὴ ἀγαγακτεῖν,
μηδὲ γαλεπαίγειν, λογιζόμενήγ, ὅτι παροινίας καὶ ἀ-
κολασίας καὶ μῆρεως, αἰδούμενος αὐτὴν, ἐτέρᾳ μετα-
διέσωσιν.

‘Απὸ τῶν γωρίων τούτων καθίσταται πρόδηλον, ὅτι
οἱ Ἑλληνες οὐδὲποτε ἐγνώρισαν τὴν βαθεῖαν ἔκεινην
εὐλάβειαν τὴν ὄποιαν τὰ νεώτερα ἔθνη δεικνύουσι πρὸς
τὸ καλὸν φύλον. Περὶ τούτου θέλομεν πεισθῆ ἔτι μᾶλ-
λον δταν ἀκριβέστερον ἔξετάσωμεν πῶς ἐφέροντο πρὸς
τὰς γυναικας.

‘Ο Ἰσγόμαχος διηγεῖται, ἐν τῷ Οἰκονομικῷ τοῦ
Ξενοφῶντος, εἰς τὸν Σωκράτην, ὅτι ἡ σύζυγος του ἦτο
μόλις δεκαπέντε ἔτῶν, δταν τὴν ὑπεροχὴν ἀνδρεύθη ὁμιλεῖ
δὲ μετὰ πλείστης εὐχαριστήσεως περὶ τῆς φροντίδος
τῆς δοθείσης εἰς τὴν καλὴν αὐτῆς ἀνατροφὴν, ἥτις
δύως καλὴ ἀνατροφὴ συνίστατο εἰς τοῦτο καὶ μόνον,
ὅτι τὴν ἐμπόδιαν δσον ἐνθεγεῖται ἀπὸ τοῦ νὰ ἴσῃ ἡ
νὰ ἔξετάσῃ πράγματα δυνάμενα νὰ κινήσωσι τὴν πε-
ριέργειαν της, ἐξ οὗ φυσικώτατα αἱ γνώσεις της πε-
ριωρίζοντο εἰς ἐλάχιστα πράγματα. “Οθεν ὁ Ἰσγό-
μαχος

μαχος ἀναγκάζεται νὰ τὴν διεδάσκῃ ὡς παῖδα καὶ εἶναι πρόδηλον ἀπὸ τὸ λοιπὸν τοῦ λόγου, διὰ καλῶς ἀνατεθραυμμένη ἐλογίζετο ἡ κόρη ἡ γηγώσκουτα νὰ εκλώθῃ καὶ νὰ ὑφαίνῃ, ἔτι δὲ καὶ νὰ διανέμῃ εἰς ἐκάστην τῶν θεραπαινίδων τὴν καθημερινήν αὐτῆς ἐργασίαν.

Ἡ ἀθώα λοιπὸν παῖς ἡ ὑπὸ τῶν γονέων τῆς εἰς τὸν Ἰσχόμαχον παραδοθεῖσα, ἀπορεῖ διὰ οὗτος ἔχει τὴν καλωσύνην νὰ ὑποθέτῃ αὐτὴν ίκανήν νὰ τῷ χρητιμένη τῇ διοίκησιν τῆς σίκιας. Κατὰ τί δύναμαι, λέγει, νὰ συμπράξω μετὰ σου; Τὰ πάντα εἶναι εἰς τὴν ἑξουσίαν σου, ἐμὸν δὲ ἔργον εἶναι, ὃς μὲν εἴπεν ἡ μήτηρ μου, ἀπλῶς τὸ νὰ διάγω σωφρόνως. Ἐντεῦθεν αἱ ἀποκρίσεις τῆς ἐμφαίνουσι τὴν ἀφελεστέραν ἀμάθειαν, ἡ δὲ χαρὰ τὴν δποία, δεικνύει ὁ Ἰσχόμαχος, ἅμα παρατηρήσας νοημασμόν τηνά περὶ τοὺς λόγους αὐτῆς μαρτυρεῖ, διὰ δὲν ἥπιξε πολλὰ κατὰ τοῦτο τὸ μέρος ἀπὸ αὐτῶν.

Οἱ Ἰσχόμαχος εἶγε λάθει τὴν γυναικά του ἀπὸ τοὺς γονεῖς τῆς, καὶ εἶναι πρόσηλον, διὰ ἡ νέα παντάπασις δὲν ἐρωτήθη περὶ τοῦ ἀνδρὸς τὸν ὄποιον ἐμελλον νὰ τὴν δώσωσι. Ἔπει τῶν ἡρωϊκῶν χρόνων, οἱ πατέρες ἔδιδον τὰς θυγατέρας των εἰς τὸν περὶ τὸν δρόμον ταχύτερον, εἰς τὸν ἴσχυρότερον ἡ ἐπιτηδειότερον περὶ τὴν πάλην ἀναδειχθέντα. Εἰς ἐποχὴν δὲ καθ' ἦν δὲ ἐλληνικὸς πολειτισμὸς εἶχεν τὴν ἀκμήσει διπλωσῶν, Κλεισθένης δὲ Σικυώνες ἀνῆγγειλε διὰ κῆρυκος, διὰ δ νομίζων ἐκμυτὸν ἀξιεῖν νὰ γίνη γαμβρὸς τοῦ Κλεισθένους ὥραις νὰ παρασταθῇ εἰς αὐτὸν ἐντὸς ἔξηκοντα ἡμερῶν ἀπὸ τῆς αλήθεως ταύτης καὶ διὰ ἡ ἐκλογὴ θέλει καταστῆ γνωστὴ μετὰ ἐν ετοῖς. Παρέστησαν λοιπὸν 13 μνηστῆρες ἀπὸ Διαφόρων ταξιδεύοντας Ἀλλαζόνης πόλεων. Οἱ Κλεισθένης ὑπεδέγθη ἀπανταχοῦς ἀποκλήσεως πολυτελῶς ἐν διεστήματι διλοκλήσου ἔτους. Ἐντὸς τοῦ γρόνου τούτου, ἐπληροφορήθη τὰ περὶ τῶν αἰκονειῶν αὐτῶν, ἐδοκίμασε διετὴν ἀνθρείαν των, ἐξέτασε τὰ προτερήματά των, τὰς διαθέσεις, τὸν χαρακτῆρά των. Συμπληρώθησαν τοὺς γρόνους, ἀπεφήνατο τίνα ἐξελέξατο, τοὺς δὲ λοιποὺς ἀπέπεμψε, διεύθυντο τὰς πάντας τὰς πατέρων τοὺς εὐγνωμοσύνης, διὰ τὴν τιμὴν ἥν ἀπέδειξεν εἰς τὴν θυγατέρα του καὶ διὰ νὰ τοὺς ἀποζημιώσῃ τρόπον τινὰ διὰ τὰ ἔξοδα τῆς ὁδοιπορίας των καὶ τὴν μακρὰν αὐτῶν ἀπευτίσῃ. Εἰς δὲν τοῦτο τὸ ἀστορικὸν, ἡ κόρη παντάπασις δὲν μνημονεύεται· οὐδὲ φαίνονται λαβόντες κοινωνίαν τινὰ μετ' αὐτῆς οἱ μνηστῆρες ἡ πράξαντές τι διὰ νὰ γίνωσιν ἀξεστοί εἰς αὐτήν. Οἱ πατέρες τοὺς δέγεται, τοὺς τιμᾶς, διατάσσει πολυτελεῖς δι' αὐτοὺς εὖωγίας· καὶ αὐτοὶ συγγυμνάζονται μετὰ τοῦ πατρὸς, συγομιλοῦσι μετ' αὐτοῖς, προσπαθοῦν νὰ ἀξιωθῶσι τῆς εὐνοίας του· ἀλλ' ἡ κόρη εἶναι παντάπασις ξένη εἰς ὅλα ταῦτα καὶ εἰς τὸ τελευταῖον συμπόσιον δὲ πατήρ διομάζει τὸν μέλλοντα γαμβρὸν του, ἀγνοούσης πιθανώτατα ταύτης τίνες εἶναι οἱ μνηστῆρές της.

Καὶ δὲν ἐξέλεγον μὲν ἀπαντεῖς εἰς πατέρες μετὰ τοσαύτης ἐπισημότητος τοὺς συζύγους τῶν θυγατέρων αὐτῶν, ἀλλ' διὰ αὐτοὶ καὶ μόνοι εἶχον τὸ δικαίωμα

τοῦτο τῆς ἐκλογῆς, ἐθεωρεῖτο τοσοῦτον ἀναμφισθῆτον, ὃς τε ἡ ἀδεια τὴν ὄποιεν δὲ Καλλίας ἐδωκεν εἰς τὴν θυγατέρα του νὰ ἐκλέξῃ τὸν σύζυγόν της, ἐκλογίσθη ὡς ἀτόπημα ἀνήκουστον δὲ Στράβων καὶ διόδωρος μὲν ἀπορίαν των μνημονεύουσι τοῦ ἔθους τοῦ παρά τις τῶν Ἱνδῶν ἐπικρατοῦντος, καθ' ὃ οἱ γάμοι ἐτελοῦντο κατὰ τὴν ἐκλογὴν τῶν νέων καὶ ὅχι κατὰ τὴν τῶν γονέων θέλησιν. Οἱ δὲ πρώτος τῶν συγγραφέων ἔκεινων ἐπιφέρει, διὰ τὸ ἔθος τοῦτο ἐδωκε μάλιστα ἀφορμή· εἰς τὸν νόμον, καθ' ὃν αἱ γῆραι, αἱ απαλίες καὶ μη ἔγκυοι, συγκατεκαίοντο μετὰ τοῦ πτώματος τοῦ ἀποθανόντος ἀνδρὸς, διότι ἄλλως ἦτο ἀδύνατον νὰ ἐμποδισθῶσιν αἱ συνήθεις διὰ τὴν ἐκλογὴν αὐτῶν μετανοοῦσαι γυναῖκες, ἀπὸ τοῦ νὰ ἐπιβουλεύωνται τοὺς ἰδίους συζύγους· ἀν καὶ ἡ τοιαύτη τοῦ νόμου ἔκεινου αἰτιολογία μᾶς φαίνεται ὀλίγον ἀνίσχυρος, διότι ἀν αἱ γυναῖκες εἶχον τοιαύτην πρὸς τὴν διολοφονίαν τῶν ιδίων συζύγων βοπήν, δὲν βλέπομεν διατὶ ἡθελού φιεσθῆ αὐτῶν, ἐάν σύτοις ἐξελέγοντα ὑπὸ τῶν γονέων των.

Τὸ δικαίωμα τοῦ πατρὸς ἦτο τοσοῦτον ἀναμφισθῆτον εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὃς τε καὶ διὰ διαθήκης ἀπαρτίζε περὶ τῆς ὑπανθρείας τῆς θυγατέρος του, ὡς ἐξάγεται ἀπὸ τῆς διαθήκης τοῦ Ἀριστοτέλους, δι' ἣς σύτος διέταξεν, διὰ δην θυγάτηρ αὐτοῦ θέλει ὑπανθρεύθη τὸν Νικάνωρα, ἐπέτρεψε δὲ εἰς τὸν Θεότραστον νὰ συζευγθῇ αὐτὴν, ἐάν δην Νικάνωρ ἔτοιμόν εἴτε πρὸ τελεσθῆ ὁ γάμος, εἴτε πρὸ τεκνοποιήσης μετ' αὐτῆς. Διέγομεν δὲ τὸ δικαίωμα τοῦ πατρὸς, διότι οὐ μόνος τῆς θυγατέρος, ἀλλὰ οὐδὲ τῆς μητρὸς ἡ γνώμη ἐρωτᾶτο. Εἰς τὴν πρὸ μικροῦ ἐκτεθεῖσαν ἵστορίαν τοῦ Κλεισθένους, λόγος περὶ τῆς συζύγου του παντάπασι δὲν γίνεται· καὶ κατὰ τὸν συγγραφέα τοῦ Οἰκονομικοῦ, τοῦ ἀποδιδομένου εἰς τὸν Ἀριστοτέλην, ἡ σύζυγος δρεῖλες νὰ ὑποτάσσεται κατὰ τοῦτο ὅλως διέλονται εἰς τὴν κρίσιν τοῦ ἀνδρός. Ἀλλ' δὲ τι καθίστησι τὴν ἀλήθειαν ταύτην ἀναμφισθῆτον, τούλαχιστον καθ' ὃν ἀφορᾷ τὰς Ἀθήνας, εἶναι δὲ νόμος δ παρατιθέμενος εἰς διὰ τῶν λόγων, τῶν ἀποδιδομένων εἰς τὸν Δῆμοσθένην, καθ' ὃν δὲ πατήρ ἀπεφάστης περὶ τοῦ συζύγου τῆς θυγατέρος του, ἀποθανόντος δὲ τοῦ πατρὸς, δὲ διδελφὸς, καὶ ἐν ἀλείψει τοιούτου, δὲ ἐκ πατρὸς πάππος. Τέλος δὲ δραγμῆς ἐπικλήρου κύριος ἦτο αὐτοδικαίως δ συγγενής ἐπειναῖς, διέτις, κατὰ τὸν ὑπὸ τοῦ νόμου ὠρισμένον βαθύσιν τῆς συγγενείας, διφειλε νὰ συζευγθῇ αὐτὴν καὶ μόνον διατὰ τοιούτοις συγγενεῖς δὲν ὑπερέχον, ἡ κόρη ἡδύνατο νὰ ἐκλέξῃ τὸν ἀγαπητῷωτὴν ἐκείνου, διατὶς ἐποειπε νὰ λάθῃ αὐτὴν σύζυγον.

Ως τε δὲ Ἀλκίφρων κάλλιστα εἰκόνιστε τὰ ἡθη τῶν προπατόρων ἡμῶν, ἐν τοις ἐπιτολῇ μητρὸς πρὸς κόρην, ἢτις ἐπροτίμα εἰεινῇ, καμψόν καὶ εὐτράπελόν τηνανέων ἀπὸ τὸν υἱὸν τοῦ ναυκλήρου εἰς δὲν δ πατήρ της εἶχεν διαστογήν νὰ τὴν δώσῃ. Εἰσαι μωρά, φιλτάτη μου, τὴν εἶπε, καὶ στερεῖται τοῦ κοινοῦ γούρας. Ἐγχεις ἀνάγκην ἐλαΐσσου (δηλαδή τοῦ ιατρεύοντος τὴν φρενοβλάστειαν ἱστρικοῦ), καὶ διὰ τοῦ κοινοῦ ἐλλειβόρου, ἀλλὰ τοῦ ἀρίστου ἐκείνου, τῆς ἐν Φωκίδις Ἀντικύρας. Καὶ μικρὸν κατωτέρω. Ἐσο λοιπὸν φρόνιμος κόρη

μου, καὶ κόνταξε νὰ μὴν ἀκούσῃ τίποτε περὶ τοῦτου ὃ
πατήρ σου, διότι μὴν ἀμφιβάλλῃς ὅτι θέλεις σὲ ἀντέσσει
καὶ σὲ βίψει εἰς τὴν θάλασσαν, διὸς νὰ σὲ καταράγουν
τὰ ἐν αὐτῇ διειπόμενα μεγάλα θηρία.

Εἶπομεν διτε ἀποθνήσατος τοῦ πατρὸς ἀπεράτιζεν
ὁ ἀδελφὸς περὶ τοῦ γάμου τῆς ἀδελφῆς του. Ἡ κόρη
τοῦ Πολυαράτου, περὶ τῆς ἔμιλετο ἀρχαιοθέντης εἰς ἓν
τῶν λόγων του, ἀφοῦ συνεζεύχθη ὑπὸ τοῦ πατρὸς με-
τὰ Κλεομέδεωνος τοῦ Κλέωνος, λαμβάνει ἀπὸ τῶν ἀ-
δελφῶν αὐτῆς ἔτερον σύζυγον, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ
πατρὸς καὶ τοῦ πρώτου συζύγου της. Εἰς διὰ τῶν
λόγων τοῦ Ισαίου, γίνεται μνεῖα ἐνώπιον ἀδελφῶν, σίτε
νις, ἀποθνήσατος τοῦ πατρὸς των (περὶ μητρὸς δὲν
γίνεται λόγος οὔτε ἐδῶ, οὔτε ἀλλοῦ,) ὑπανδρεύσουσι
τὰς δύο αὐτῶν ἀδελφάς, καὶ ιδίως τὴν γεωτέραν μετά
τηνος Μενεκλέους, διτις τὴν εἶχε Λητῆσει· ρήτως δὲ
ἐπιφέρεται, διτε δέντεν ἐπράξαν σύτω εἰμήν διότι ἐπίστειον
διτε διγάμος οὔτος ήθελεν εἰσῆναι ἀρετάδες τῷ πατρὶ^ν
ἀλλὰ μετά τινα καιρὸν, ὃ αὐτὸς Μενεκλῆς, ἔλθων πρὸς
αὐτούς, τοὺς παρεκάλεσε νὰ ἀναλάβωσι τὴν ἀδελφὴν
των ἄγονον σύτων καὶ νὰ τὴν δώσωσιν εἰς ἄλλον· οἱ
ἀδελφοὶ δὲν ἐναντιεύνται παντάπατων εἰς τὴν ἐπίθυ-
μίαν του, ἀλλ' ἀποκτοῦσιν ὡς τὸ δ Μενεκλῆς νὰ λέγῃ
κροτγουμένως, εἰ δύνατόν, τὴν συναίνεσιν τῆς γυναι-
κός του, εἰς τὴν ἀνταλλαγὴν ταύτην, καὶ μόνον μετὰ
τὴν ἔγκρισιν αὐτῆς, τὸ πεπίγμα συμβιβάζεται καθ'
διτε τούπον ἐξ ἀργῆς ἐπιχειρίστη. Οὐκολογητέον διτε αἱ
ἀδελφοὶ αὐτοὶ ήταν συνετώτατοι ἀνθρώποι.

Ο μάγας Κίμων, ὃ τοῦ Μιλτιάδου μέσος, ἔδωκε τὴν
ἀδελφὴν του Ἐλπινίκην, τὴν διοίσιν εἶχεν ὑπανδρεύθη
κατὰ γόμον περὶ σύ κατωτέρω θέλεμεν διατίθεται,
εἰς τὸν Καλλίαν, ἐπὶ τῷ ὅρῳ, διτε οὔτος θέλει πληρώ-
σει τὴν γρηγατικὴν πατερίν, εἰς τὴν εἶχε καταδικασθῆ^ν
δι πατήρ του, ἀδηλον δὲ εἶναι ἀνελαύνειν εἰς ταῦτα τὴν
συναίνεσιν τῆς Ἐλπινίκης.

Καθὼς δὲ εἰς πατέρες καὶ οἱ ἀδελφοὶ κυριαρχοῦσι
ἀπέποικον τῶν θυγατέρων καὶ ἀδελφῶν αὐτῶν, οὕ-
τω καὶ οἱ σύζυγοι ἐπράττον ὡς πρὸς τὰς αὐτῶν συ-
ζύγους. Ο Πρωτόμαχος (περὶ σύ διατεῖ διτε διγάμη-
της ἐν τῷ κατὰ Εύδουλίδου λόγῳ), σχοπῶν νὰ ἀνορ-
θώσῃ τὴν καταστραφεῖσαν περιουσίαν του, διὰ γά-
μου μετὰ πλουσίας ἐπικλήρου, ἔγκαταλείπει τὴν σύ-
ζυγον τὴν διοίσιν εἶχε καὶ δίδει αὐτὴν εἰς ἔτερουν
Εἰς τὸν ὑπέρ Φορμίωνος λόγον ἀναφέρονται πολλὰ
παραδείγματα τοιούτων ἀνταλλαγῶν, καὶ μεταξὺ^ν
τῶν ἀλλων σύζυγος τις ὑπανδρεύσας πρῶτον τὴν γυ-
ναῖκα του, καὶ ἐπειτα τὴν κόρην του, μὲν ἐνα τῶν
διαδιλων αὐτοῦ. Καθὼς δὲ εἶδομεν τὸν Ἀριστοτέλην
διὰ διαθήκης ἀποφασίσαντα περὶ τοῦ γάμου τῆς θυ-
γατρὸς του, σύτως ἐπράττον καὶ οἱ σύζυγοι περὶ^ν
τῶν συζύγων. Αὐτοῦ τοῦ Δημοσθένους δι πατήρ κα
τέλιπε διὰ διαθήκης τὴν θυγατέραν του εἰς τὸν Δη-
μοφῶντα καὶ πὴν γυναικά του εἰς τὸν Ἀριστον.^ν Αμ-
φότεροι ἐδίγνησαν μὲν τὴν διθεῖσαν εἰς ἔκαστην αὐ-
τῶν προσίκα, δὲν ἐφρόντισαν δὲ νὰ ευπαραλάβωσι
καὶ τὰς γυναικας. Ο Πλούταρχος διηγούμενος, διτε
δι πλακιδητης. ἀπάστας τὴν γυναικά του ἀπὸ τὴν
καθίσην, καθ' τὴν στιγμὴν αὐτὴν παρέδιδεν εἰς τὸν ἄρ-

χόντα αἴτησίν περὶ διελυγίου, ἀπῆγαγεν αὐτὴν εἰ-
καθίσε, ἐπιφέρει, διτε σύδεις κατέκρινε πολὺ τὴν δια-
γωγὴν ταύτην καὶ διτε διτε αὐτὸν μάλιστα δι νο-
μοθέτης διέταξεν ὅτες ἡ γυνὴ νὰ κατηγορῇ δημοσίᾳ
καὶ ἐγγράφως τὸν ἀνδρα, ἵνα δύναται ὁ ἀνήρ νὰ τὴν
ἀπάγῃ, καὶ νὰ τὴν φυλάττῃ παρ' ἔχοτω.

Τοῦτο δὲ συμφωνεῖ κάλλιστα μὲ τὴν γιώμην τοῦ
ποιητοῦ Ἀλκμάνος, διτις ἐπέτρεπε μὲν τῷ ἀνδρὶ^ν
νὰ λέγῃ διτε ἀν διούλεται, ἀπῆτε δὲ ἀπὸ τὴν γυναι-
κὴν ἐγκρίνη πάντα τὰ πρὸς αὐτὴν λεγόμενα. Εὐ-
γένει δὲ διτε διπειθεῖσα καὶ διτε σιγὴ τῶν γυναικῶν ἐθεω-
ροῦντο παρὰ τοῖς "Ελληνιν ὡς οἱ δύο πρῶτοι δροι
τῆς οἰκιακῆς εὐδαιμονίας" καὶ τοτεῦτον μεταξὺ τοῦ
τὸν ἀνδρὸς καράτος, ὥς τε, καθὼς ἀπὸ τῶν παρ'^ν
Ἀριστοφάνεις παραπόνων τῶν Ἀθηναίων γυναικῶν
καὶ τινῶν ἔτησιν τῶν τοῦ Θεοφράστου γαρακτέρων
ἔξαγεται, ὑπῆρχον ἐν Ἀθήναις πολῖταις εἰτινες ἐπενέ-
διαινον καὶ εἰς οἰκιακὰς φροντίδας, τῶν διποίων οὐ
μάνων διπιμέλεια, ἀλλὰ δι γνῶσις μόνη θεωρεῖ-
ται σήμερον ὡς ἔλω; τοῦ ἀνδρὸς ἀνακτίκ. Ἐκράτους,
διτιασθή, τὰς κλειδίας διλων τῶν σκευοθηκῶν καὶ ἀφοῦ
κατέρχοντο εἰς τὴν ἀγοράν διὰ νὰ προμηθευθῶσε
τὰ πρὸς τὸ δεῖπνον αὐτῶν ἀναγκαῖς, ἐπειτα διάιτας
γερπὶ παρεσκεύαζεν αὐτό.

"Πτε δὲ διτε δι γυνὴ δικτεταγμένη οὐ μόνον εἰς τὸν
πατέρα, εἰς τὸν ἀδελφὸν καὶ εἰς τοὺς ἄλλους συγ-
γενεῖς, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν υἱὸν αὐτόν. Ἐν Ἀθήναις,
δι γυνὴ, διοίσα κατὰ τοῦτο σύτα μὲ τὸν ἀνήλικον πατ-
έρα, δὲν ἔχειστο νὰ διαθέτῃ διὰ διαθήκης ἀξίαν ἀνα-
τέραν ἐνδὲ μεδίσιου κριθῆ, δι δ' ἐπίκληρος, δι ἐν
ἄλλειψει πλητιετέρων συγγενῶν ἐκλέξασσα διευτῆ σύ-
ζυγον, ὑπέκυπτεν ἀμέσως εἰς τὸν ζυγὸν αὐτοῦ, τὸν
διποίον διεγνώριζε κύριον, καὶ τούτου ἀποθνήσατος,
ὑπέκυπτε πάλιν εἰς τὸν τοῦ υἱοῦ ζυγὸν, ἀλλα οὔτος
ἡλικιοῦτο, διότι ἀπὸ τῆς στιγμῆς τῆς ἐνηλικάτητος,
δι υἱὸς ἀπέβαινε διεπότης ἀπόλυτος τῆς δηλητικής περι-
ουσίας, μὴ ὧν ὑπέχεισι εἰμήν εἰς τὴν πρὸς τὴν μη-
τέραν πληρωμὴν μέρους τῶν εἰτοδημάτων καὶ δι
οὐρός διητῶς διέτασσεν διτε οἱ ἐνήλικοι υἱοί της κύριοι
τῆς μητρὸς (δι νόμος κελεύει τοὺς παιδεῖς ἀνήστατας
κυρίους τῆς μητρὸς εἶναι).

Καὶ τοιαῦτα μὲν διέτασσον δι νόμοις, ἀφαιροῦντες
ἀπὸ τῆς γυναικές πᾶν κράτος καὶ πᾶσαν ἔξουσιαν.
Ἄλλ' ἄρα γε ἐν τῷ πρακτικῷ διώφ, δι εὐπειθεῖσα, δι
πιγή, δι ἀδυναμία αὐτῶν: τοιαῦτη εἰσαν ἀπῆτες
αὐτὴν δι νόμος καὶ δι σύζυγος; αἱ γυναικες, μὴ δι-
νάμεναι νὰ γράψωσι διαθήκην, δὲν εἶχεν τῷδεντες κάμ-
μιαν ἐπιφέροντας ἐπὶ τῶν τὰς διαθήκας γραφόντων; δι
καὶ δι τὴν ἐθεωρεῖστο ὡς δι πρώτη τῶν γυναικῶν ἀ-
ρετή, ἄρα γε ἐσιώπων τῷδεντες πάντοτε δισάκις ἡκούετο
δι τοῦ σύζυγου φωνή; "Ολε ταῦτα εἶναι ἀμφιβολα τὴ
μᾶλλον διέδαισιν εἶναι τὸ ἐιαντίον, διότι εἰς πᾶσαν κοι-
νωνίαν εἰς τὴν διοίσιν δι πολιτισμὸς προχωρήσει δι πω-
οῦν, δι γυνὴ, ἀλλα δὲν στερεῖται ἐπιτειδειότητος τινος,
ἔχει μυρίας ἀφερμάς δι νὰ διπογρεώσῃ τὸν ἀνδρα διὰ τῆς
προθυμίας δι ν' ἀντιπράξῃ εἰς αὐτὸν διὰ τῆς διετρο-
πίας αὐτῆς. Ο ισχυρότερος τῶν Σουλτάνων δὲν εἶναι
πάντοτε κύριος ἐν τῷ ἴδιῳ γυναικωνίτῃ: πῶς λοιπόν

νὰ ὑποθέσωμεν ἀπόλυτον τοῦ γυναικωνίτου αὐτοῦ κύριον τὸν ἀρχαῖον Ἐλληνα, τοῦ δποίου δὲ οἰκιακὸς βίος, μάλιστα εἰς τὰς κατωτέρας τῆς κοινωνίας τάξεις, ὡμοίαζεν εἰς πολλὰ τὰ σημερινὰ ἥθη καὶ ἔθιμα;

Δέν θέλομεν ζητήσει τὰς περὶ τούτου ἀποδείξεις εἰς τὰς μυθιστορίας. 'Ο ἐρωτόληπτος Καλλισθένης, δὲ καλῶν ἔχυτὸν δοῦλον τῆς ὥραίς Καλλιγόνου· δὲ Διονύσιος, δὲ φερόμενος πρὸς τὴν ἀγακητήν του Καλιφρόνη μὲ σέβας ἀξιού διόλου τῶν νεωτέρων χρόνων διάγωνιζόμενος νὰ ἐπιτύχῃ τὴν εὔνοιαν τῆς διὰ περιποιήσεων καὶ φιλοσφρονήσεων παντὸς εἶδους, καὶ, μετὸ τὴν συναίνεσιν αὐτῆς εἰς τὸν γάμον, ἐπιτρέπων αὐτῇ πᾶν κράτος ἐν τῇ ἴδιᾳ οἰκίᾳ, πληρῶν δὲ τοὺς ναοὺς πελυτημοτάτων δώρων, καὶ δημοσίᾳ συνεστιῶν ἀπαγντας τοὺς συμπολίτας· δῆλοι αὐτοὶ οἱ ἐρχεταὶ καὶ δῆλοι αὐτοὶ τρόποι δὲν ἔχουσι· διὲ ἡμᾶς ἀξίαν πλειστέραν τῆς ἀμιμήτου καλλονῆς καὶ τῆς ἀνεκφράστου χάριτος δὲν τῶν μυθιστορικῶν ἡρωΐσσων, ἀρχαίων τε καὶ νεωτέρων. Ἐπίσης δταν ἀπὸ τῶν χαρακτήρων τεῦ Θεοφράστου μανθάνωμεν, δτι οἱ προσκεκλημένοι εἰς γάμους ἐπρότεχον νὰ μὴ κακολογῶσι τὰς γυναικας, μανθάνομεν δτι οἱ ἀρχαῖοι ἔξεπλήρουν καθηκον τοινότατον εὐπρεπείας καὶ φιλανθρωπίας. 'Ο δὲ ἐπώνυμον τῆς πενθερᾶς ἰδρύσας πόλιν Πύρρος, ἐπραξεν ἀπλῶς διὲ πλεῖστοι ἡγεμόνες βαρβαρωτέρων χρόνων πρὸ αὐτοῦ ἐπράξαν.

'Αλλ' δταν εἰς πολλοὺς συγγραφεῖς εὑρίσκωμεν παρατηρήσεις σπουδαίας κατὰ τῶν πρωτείων τὰ δποῖα δη γυνὴ ἡξίου νὰ σφετερίζεται ἐν τῇ οἰκίᾳ· δταν λ. χ. ἀκούνωμεν τὸν Μένανδρον ἀνακράζοντα·

'Η δὲ οἰκίᾳ ἐν δη πάντα πρωτεύει γυνὴ,

Οὐκ' ἔστιν ἡτις πώποτ' οὐκ ἀπώλετο.

ἡ ἄλλον τινὰ, δτι·

Γυναιξὶ δοῦλοι ζῶμεν ἀντ' ἐλευθέρων.

δταν μανθάνωμεν δτι αἱ γυναικες αἱ δη περέχουσαι τοῦ ἀνδρὸς κατὰ τὸν πλοῦτον, τὸ γένος καὶ τοὺς φίλους, ἡθελον νὰ ἀρχωσιν αὐτῶν, παρὰ τὸν τὴν τρύσεως γόμον· δταν βλέπωμεν τὴν ἀξίωσιν ταῦτην μάλιστα ἐπικρατοῦσαν παρὰ ταῖς ἐπικλήροις, δηλαδὴ παρὰ ταῖς ἔχουσαις μεγάλην προῖκα, αἴτινες, γαυριῶσαι διὰ τὸν πλοῦτον τὸν δποῖον ἔδωκαν εἰς τὸν ἄνδρα, θεωροῦσιν ἔχυτὰς δη κυρίας ἀπολύτους τῆς οἰκίας, καὶ δχει μόνον τὰ πάντα κατὰ τὸν δρεξιν αὐτῶν διαθέτουσιν, ἀλλὰ πολλάκις καθιστῶσιν ἀφρητον τὸν βίον τοῦ δυστυχοῦς συζύγου διὰ τῆς ζηλοτυπίας καὶ τῆς παραφρᾶς των· δταν ἀναγνώσκωμεν εἰς τὸν αὐτὸν Μένανδρον τὰ ἔξι τοινότατα.

A. "Βγω ἐπίκληρον,

καὶ τῶν ἀγρῶν.

B. "Απολλον, κακὸν τῶν γαλεπῶν γαλεπώτατον.

"Ω τρὶς κακοδαιμῶν, δεῖτις ἀν πένης γαμεῖ.

Καὶ κατωτέρω·

"Οταν πένης ὁν καὶ γαμεῖ τις ἐλόμενος,

Τὰ μετὸ τῆς γυναικὸς ἐπιδέχηται χρήματα,

Αὐτὸν δίδωσιν, οὐκ ἔκείνην λαμβάνει.

Καὶ μετ' ὀλίγον·

"Οστις γυναικίς ἐπίκληρον ἐπιθυμεῖ λαβεῖν

πλουτοῦταν, ἡτοι μῆνιν ἔκτινει Θεῶν,

ἡ βούλετ' ἀτυχεῖν μακάριος καλούμενος.

δταν ἐπὶ πᾶσιν αὐτὸς ὁ ἀγαθὸς Πλεύταρχος καταντᾶ νὰ φρονῇ δτι χρυσαῖς πέδαις δεδέσθαι βέλτιον ἢ πλούτεω γυραικός· δὲν δυνάμεθα, ἐννοεῖται, εἰμὴ νὰ θεωρήσωμεν ως ἀναμφισθήτητον, δτι πλείστη διαφορά δημητρίε μεταξὺ τῶν δσων διέτασσον οἱ νόμοι ἢ ἀπῆτουν οἱ σύζυγοι· καὶ τῶν δσα πραγματικῶς εἰς τὰς οἰκίας συνέβινον.

'Εκτὸς δὲ τῶν διορίστων τούτων περὶ τῶν γυναικίων ἀξιώσεων παραπόνων, τὰ ὅποια ἐνδέχεται νὰ μετέγωσι σατυρικῆς τινος ὑπερβολῆς ἀλλὰ βεβαίως δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ θεωρηθῶσιν ως δλως ἀνυπόστατα, ἔγαμεν καὶ ῥητὰ παραδείγματα γυναικῶν δεσποτικωτάτων. 'Η σύζυγος τοῦ περιφήμου Πιττακοῦ τοῦ Μιτυλυναίου ἦτο τοσοῦτον δύξτροπος καὶ τόσον δλίγος· ἐσέβετο τὸ κράτος τοῦ ἀνδρός της, διῆτε, δλως ποτὲ λησμονήσατα τὴν δφειλομένην εἰς τὸ καθηκον καὶ τὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ συζύγου της εὐλάβειαν, εἰςηλθε μανιώδης εἰς τὸ ἑστιατόριον, ἐν διοῦτος συνωμίλει μετά τινων φίλων, καὶ ἀνέτρεψε διὰ λακτίσματος τὴν τράπεζαν περὶ ἡν ἐκάθηντο, ὁ δὲ σοφὸς Πιττακὸς, συνειθισμένος, ως φαίνεται, εἰς τοιαύτας τραγῳδίας, καθησύχασε τοὺς ἐκπλαγέντας καὶ ἀγανακτήσαντας διὰ τὴν τοιαύτην διαγωγὴν ξένους αὐτοῦ, εἰπὼν, δτι πᾶς ἀνθρωπος ἔχει εἰς τὸν κόσμον τοῦτον τὸν πειρασμόν του καὶ δτι αὐτὸς ὑπέφερε μὲ δημοσιὴν τὸν ἴδικόν του, φρονῶν δτι ὑπῆρχεν καὶ ἄλλοι χειρότεροι παρέθεσε δὲ καὶ τοὺς ἔξι τοινότατος ἀγνώστου τινὸς ποιητοῦ·

Οὗτος μακάριος ἐν ἀγορᾷ νομίζεται,

"Οταν δὲ ἀνοίξῃ τὴν θύραν τρισάθλιος.

Γυνὴ κρατεῖ πάντων, ἐπιτάττει, μάχεται.

Εἶναι ἐν τούτοις ἀξίων παρατηρήσεως, δτι μεταξὺ τῶν γυναικῶν τὰ ὅποια ἀποδίδονται εἰς τὸν Πιττακὸν ὑπάρχει καὶ τὸ Γυραικὸς ἄρχε. 'Ο δυετυχής! φάλνεται δτι ἐκ πείρας ἐγνώρεσε πόσον πολύτιμον εἶναι τὸ ἀξίωμα τοῦτο. — 'Αλλὰ καὶ ἡ τοῦ Χλίδωνος κυρία, ἔνδις τῶν Θηβαίων συνωμοτῶν, δὲν πειταται δημινευεστέρα τῆς καλῆς ἐκείνης συντρόφου τοῦ Πιττακοῦ διότε, προςποιηθεῖσα ποτὲ, δτι ἐξήτησεν ἐπὶ πολλὴν ὥραν τὸν γαλινὸν τὸν δποῖον ἡθελεν δσύζυγός της διὰ νὰ ἐπισάξῃ τὸν ἵππον του, δμολογεῖ ἐπὶ τέλους δτι τὸν ἔδαγνεισε τὴν προτεραίαν εἰς μίαν γειτόνισσάν της, ἡτοι τὴν εἶχε ζητήσει ἀπὸ αὐτὴν διὰ τὸ σύζυγόν της· καὶ ἐπειδὴ ὁ Χλίδων τὴν ἐξέφρασε τὴν δυσαρέσκειάν του διὰ τὴν αὐτογνώμονα ταύτην διαγωγὴν, ἡ κυρία οὐ μόνον τὸν δημιρίσεν αὐθαδέστατα, ἀλλὰ καὶ ἀράς κατέφερε καὶ αὐτοῦ καὶ τῆς δδοιπορίας, ἡη ἐμελέτα νὰ ἐπιχειρήσῃ.

Τίς δὲν ἐνθυμεῖται δτι ὁ υἱὸς τοῦ Θεμιστοκλέους ἱκανγάτο, δτι οἱ Αθηναῖοι ἐπραττον πὰν τὸ παρ' αὐτοῦ βιωλόμενον, διέτι τοῦτο ἐπραττεν ἡ μήτηρ, δὲ πατήρ, δεῖτις ἤξευρε νὰ ἐπιβάλλῃ τὴν θέλησίν του εἰς τοὺς Αθηναίους, ἐπράττε πάντοτε δ, τις ἡθελεν ἡ μήτηρ τοῦ. 'Η δὲ σύζυγος τοῦ Εδριπίδου, ἡτοις ἀλλως δὲν ἦτο δημοκολος περὶ τὴν ἐκλογὴν τῶν ἀγθρῶπων δσους ἐτίμα διὰ τῆς συγαναστροφῆς της, τοσοῦ-

τον έσχυεν ἀν δύναται παρά τῷ αὐτῷ, τούλαχιστον παρ' τὴν, καὶ τοις αὐτὸς ως εἰς τῶν σοφωτέρων καὶ ἐπιτηδέλλοις, ὡς τε εὗρε τὸν τρόπον νὰ προμηθεύῃ εἰς ἕνα τῶν στενῶν φίλων τῆς, ἔξοριστον διτεῖ ἐν Σάμῳ, χρηματικὸν βοήθημα ἀξιόλογον, δι' οὐ σύντος ἡδουνήθη νὰ ἐπιτύχῃ τὴν εἰς Ἀθήνας ἐπάνοδόν του.

Εἶπομεν ηδη, διτεῖ αἱ γυναικες τοσοῦτον ἔσχυον ἐν Σπάρτῃ, ὡς τε ἐλέγετο διτεῖ ἡ πόλις ἔκείνη γυναικοχρατεῖται. Τῷδε διτεῖ, ὁ βασιλεὺς Ἀγις, διτεῖ νὰ ἐπιτύχῃ τὸν σκοπὸν τὸν διποτῶν προέθετο, δηλαδὴ τὴν ἀνόρθωσιν τῆς Λυκουργείου πολιτείας, ἐπροξπάθησε πρὸ πάντων νὰ παραλάβῃ συμπράκτορα εἰς τοῦτο, τὴν μητέρα αὐτοῦ, μέγα ισχύουσαν ὡς πρὸς τὴν διαχείρησιν τῶν κοινῶν πραγμάτων, διτεῖ τὸ πλῆθος τῶν φίλων, τῶν ὀπαδῶν καὶ τῶν ὄφειλετῶν. Ἡ δὲ γυνὴ ἔκείνη πάλιν, συντελεστικώτατον εἰς εὐόδωσιν τοῦ ἐπιχειρήματος ἐθεώρητε, τὸ νὰ ἐγκριθῇ ὑπὸ ἀλλων γυναικίων αὐτῆς γυναικῶν, γινώσκουσα, λέγει ὁ Πλούταρχος, διτεῖ οἱ Λακεδαιμόνιοι ὑπακούουσιν εἰς τὰς γυνοῖκας των μερίδα αὐτῆς. Καὶ ὁ Πύρρος δὲ ἀνέκτησε τὸ κατὰ εἰπεργεισιν, πολλοὺς στρατιώτας νὰ ἀπασθάνῃ τὴν τὴν Ἡπειρον κράτος διτεῖ στρατιωτῶν καὶ χρημάτων, ὑπὸ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ Ἀντιγόνης συλλεγέντων. αὐταὶ ἔνεμον εἰς ἔκείνους ὡς πρὸς τὰ οἰκιακὰ πράγματα. Ἐκτὸς τούτου, τὰ πλειότερα τῶν κτημάτων κατείχοντο τότε ἐν Σπάρτῃ ὑπὸ τῶν γυναικῶν. διτεῖ δὲ λείπτως ἀνήλικος, οἱ δὲ ἀνδρες πολλάκις τῷδε ἐπειλύστων συμβάντων, τὰ διποτὰς ἀπέβησαν ὅλως πολέμικ τῶν βουλευμάτων αὐτοῦ, διότι αἱ γυναικες, θεοροῦσαι, διτεῖ ἡ πολιτικὴ μεταβολὴ ἦν ἐμελέτα προέκειτον ἀπογυμώσης αὐτὰς τοῦ πλούτου καὶ τῆς δυνάμεως, ἐνίσγυσαν τοὺς ἀντιπάλους τοῦ Ἀγιδος καὶ ἐπήγαγον τὴν πτώσιν του. Ἰδοὺ δὲ διατὶ καὶ ἡ ἀντίθετος αὐτοῦ τοσοῦτον ἐπέμενεν διτεῖ νὰ θανατωθῶσι μετὰ τοῦ ἀτυχοῦς ἔκείνου βασιλέως ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ ἡ μάκμη. Ἐπίσης καὶ ὁ Κλεομένης πολλὴν ἐλαθε συδρομὴν περὶ τὴν διάπραξιν τῶν βουλευμάτων αὐτοῦ οὐ μόνον ἀπὸ τοῦ πλούτου τῆς μητρὸς του Κρατησικλείας, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τοῦ γάμου τὸν διποτὸν αὐτῆς συνῆψε μετά τενος τῶν ισχυροτάτων τότε ἀνδρῶν τῆς Σπάρτης, ἐπὶ μόνῳ τῷ σκοπῷ τοῦ νὰ συνδέσῃ αὐτὸν μετὰ του οὐσίου.

Ἄλλα δὲν ἀνεμιγνύοντο εἰς τὰ πολιτικὰ, ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ πατρίδος, μόναι αἱ κυρίαι τῆς Σπάρτης. Δημαρέτη ἡ σύζυγος Γέλωνος τοῦ τυράννου τῶν Συρακουσῶν, συνετέλεσε τὰ μέγιστα εἰς τὴν εἰρήνην τὴν συνεμολογηθεῖσαν πρὸς τοὺς Καρχηδονίους, οἵτινες ἀπέδειξαν τὴν ἔνεκα τούτου εὐγνωμοσύνην αὐτῶν, προσενεγκόντες αὐτῇ χρυσοῦν στέφανον. Ἡ ἀδελφὴ τοῦ Κίμωνος Ἐλπινίκη, περὶ τῆς ἐλάδομεν ἥδη ἀφορμὴν νὰ διμιλήσωμεν, μετολαβήσαται μεταξὺ αὐτοῦ καὶ Περικλέους, κατώρθωσε τὴν εἰς τὴν πατρίδα κάθισδον του πρώτου. Ἡ δὲ λικία εἰς ἥν εἴχε φθάσει κατὰ τὴν ἐποχὴν ἔκείνην καὶ ἡ διμολογουμένη τοῦ Περικλέους ἀρετὴ καθιστώσιν ἀναμφισβήτητον, διτεῖ ἡ Ἐλπινίκη ἐπέτυχε τὴν συνδιαλλαγὴν ταύτην διὰ μόνης τῆς ἐπιτηδειότητος καὶ τῆς συνέσεως αὐτῆς. Φίλην τὴν Ἀντιπάτρου, διοῦσαν ἐκ νεότητος ἀποδείξεις πρανᾶς τῆς περὶ τὴν διαχείρησιν τῶν κοινῶν πραγμάτων σφίας αὐτῆς, συνεβούλευετο πολλάκις ὁ πα-

τὴρ, καὶ τοις αὐτὸς ως εἰς τῶν σοφωτέρων καὶ ἐπιτηδέλλοις, διειστέρων ἀνδρῶν τῆς ἐποχῆς ἔκείνης. Ἐπειτα δὲ λαβοῦσα αὖτη σύζυγον Δημήτριον τὸν Ἀντιγόνου, οὐ μόνον μετεχειρίσθη ἐπαξίως τὸν πλοῦτον αὐτοῦ, προσκίσασα τὰς θυγατέρας καὶ τὰς ἀδελφάς τῶν πενήτων στρατιωτῶν ὅσοις ἦσαν ἀξιούς τοιαύτης ἀμοιβῆς, ἀλλὰ ἐπράῦγε καὶ συνείχε τοὺς ταραξίας ὅσοις ἐνόμιζον διτεῖ, γυναικὸς ἀρχούστης, ἡδύναντο νὰ παρεκτραπῶσι τῆς πειθαρχίας. Καὶ ἡ μὲν Φίλη αὖτη, διτεῖ ὁ σύζυγος ἐστερήθη τοῦ ιδίου κράτους ὑπὸ τοῦ Πύρρου καὶ τοῦ Λυσιμάχου, λησμονήσασα τὴν προτέραν τῆς ψυχῆς γενναιότητα, κατέλυσε τὸν βίον λαβοῦσα δηλητήρεον. Ἡ δὲ Κρατησίκολις ἐξεναντίας, τὴν διποίαν οἱ Σικουνιοίς ήθελησαν νὰ περιφρονήσωσι μετὰ τὸ θάνατον τοῦ ἀνδρός της Ἀλεξάνδρου τοῦ Πολυσπέργοντος, τοὺς ἡγάπηκασε νὰ τὴν ὑπακούσωσι, πείσασα, διὰ δώρων καὶ εὐεργεισιν, πολλοὺς στρατιώτας νὰ ἀπασθάνῃ τὴν μερίδα αὐτῆς. Καὶ ὁ Πύρρος δὲ ἀνέκτησε τὸ κατὰ τὴν Ἡπειρον κράτος διτεῖ στρατιωτῶν καὶ χρημάτων, ὑπὸ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ Ἀντιγόνης συλλεγέντων.

Ἐκ τούτων συνάγεται, διτεῖ ἀν καὶ κατὰ νόμον ἡ γυνὴ ἐθεωρεῖτο παρά τοῖς ἀρχαίοις "Ἐλλησιν ως ἀδιανθείπτως ἀνήλικος, οἱ δὲ ἀνδρες πολλάκις τῷδε ἐσφετερίζοντο τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ τὴν μεταχειρίζωνται ως κτημά των, πραγματικῶς διμως, καὶ ἐγ γένει, δὲν ἥτο τοσοῦτον ὑπήκοος καὶ ἀδύνατος, οὐ μόνον κατ' οἰκον, ἀλλὰ καὶ περὶ τὴν τῶν κοινῶν διαχείρησιν, δισον ἀπὸ τῶν νόμων ἔκείνων καὶ τῶν ἀξιώσεων τῶν ἀνδρῶν ἡδύνατο τις νὰ συμπεράνῃ. Εἰς πολλὰ μάλιστα φαίνεται ισχυροτέρα ἡ σήμερον ἀλλ' ἡ οὔσιωδης διαφορὰ μεταξὺ τῆς τύχης τῶν γυναικῶν εἰς τοὺς ἀρχαίους καὶ τοὺς γεωτέρους γρόνους συνίσταται εἰς τούτο, διτεῖ σήμερον δὲ κανὼν εἶναι, διτεῖ δὲ ἔραστὴς λατρεύει τὴν γυναικαῖα ως ὃν ἀνώτερον, σύτως εἰπεῖν, ἐσυτοῦ, δὲ σύζυγος τὴν θεωρεῖ ως σύντροφον, ως σύμβουλον, ως παρήγορον, δὲ μήδε τὴν σέβεται δισον καὶ τὸν πατέρα διτεῖ ἡ γυνὴ γέμεται πλήρη τὴν αὐτῆς ἐλευθερίαν, διτεῖ ἀρχεῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ, διτεῖ δειπόζεις ἐν τῇ κοινωνίᾳ, καὶ διτεῖ πάντες εὐλαβοῦνται αὐτὴν καὶ περιποιοῦνται πᾶσα δὲ τῶν κανόνων τούτων παρεκτροπὴ εἶναι ἐξαιρεσίς. Ἐνῷ τὸ πάλαι δὲ κανὼν ἥτον, διτεῖ δὲ ἔρως μικρὸν διεφερε τοῦ κτηγώδους αὐτοματισμοῦ, δὲ σύζυγος ἐθεωρεῖ τὴν γυναικαῖα ως δργανῶν ἀπλοῦν τεκνοποίας, δὲ μήδε ἐδέσποιτε τῆς μητρὸς, ἡ γυνὴ ἥτο πεφυλακισμένη ἐν τῇ οἰκίᾳ της, καὶ ἐγ τῇ οἰκίᾳ ταύτῃ ἥτο διούλη τοῦ ἀνδρός, παντάπατε δὲ ἥτο ἀπεστερημένη τοῦ κοινωνικοῦ βίου πᾶσα δὲ τῶν κανόνων τούτων παρεκτροπὴ (καὶ εἰδομεν πολλὰς ἀνωτέρω) ἥτο οὐδὲν ἄλλο ἡ ἐξαιρεσίς. Ἡ συνέχεις τοῦ λόγου θέλει πείσει ἡμᾶς ἔτι μᾶλλον περὶ τούτου. (Τὸ τέλος εἰς τὸ ἀκόλουθον φυλλάδιον).

Ο ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ.

Μεταξὺ τῶν καθ' ἔκαστην ἐξ Ἀθηνῶν κατερχομένων εἰς Πειραιᾶ, δὲ λίγοις βεβαίως ὑποπτεύουσιν, διτεῖ α-